

Előfizetési árak:
 Egész évre 10.— frt
 Félévre 5.— „
 Negyedévre 2.50 „
 Egy hóra 1.— „
 Egyes szám 4 kr.
 Megjelenik minden-
 nap, vasárnap kivé-
 telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÚPÁRT KÖZLÖNYE

**Szerkesztőség és
 kiadóhivatal:**
 Főpiacz, a város-
 házzal szemben.
Hirdetések
 Egy hasábos petit-
 soronként 5 krjával
 számíttatnak.

A magyar föld.

Debreczen, márczius 30.

Anyaföld! Ez a fogalom, ez a szó: „anyaföld“ hiányzik más nemzetnek a sójtárából. Csak a magyarban van meg:

Ezt a földet keresték és találták meg honfoglaló őseink, mikor ezer éveknek előtte Álmos fiának, a dicső Árpádnak vezérlete alatt Atilla örökét keresni megindultak és paripáikkal, barmaikkal leereszkedtek a magas Kárpátok lejtőjén és Tisza folyását követvén, annak völgyében előre haladtak a nagy végtelen ségben elterülő síkságon, lassanként elfoglalták a négy folyam tájkát és kiterjesztették hatalmukat a hármas bércekre. Négy mező, négy folyam, meg a hármas halom lett Magyarország ezer éves czimere, mely nem a heraldikusok találmánya, hanem ezt a czimert honfoglaló őseink karddal vésték be Európa térképébe, hogy onnét soha ki ne töröltesék többé. A magyar czimer nem holt jelvény, élettelen ábrázolat, hanem élő valóság. A négy folyam soha ki nem szárad, a négy mező minden tavasszal kihajt és a hármas bércek téli havát zöld lombkoszoru váltja fel minden esztendőben.

Ezer esztendő óta sértetlenül, csor-

bitatlanul megmarad ez a czimer, mint egy bevégezett, kerek egész, melyhez nincs hozzá tenni valónk, de belőle elvenni sem szabad.

Valóban csudálatos, hogy a magyar birodalomnak mindazok a későbbi hódítványai, melyek e négy folyam, e négy mező és hármas halom czimerén kívül estek, ismét csak elkallódtak, úgy, hogy a mai magyar birodalom körülbelül azzal a területi nagysággal bír, mint a melylyel a honfoglalás idejében és az Árpád-házbeli királyok alatt bírt. A honfoglaló Árpádok hagyatéka ma is meg van csorbítatlanul. Nagy és komoly intés ez nekünk arra, hogy ezt a drága ezeréves hagyatékot őrizzük, védelmezzük meg ezután is minden erőnkkel, minden tehetségünkkel kitelhetőleg.

A béke napjait éljük most és nem fenyegeti hazánk határait a nyers erőszak. Európa népei nem karddal mérkőznek napjainkban, hanem az életrealitás ezer és ezer fegyverével. Akiben több az életrealitás, az tovább él, míg a gyámoltalan elszegényedik, elgémberedik és rosszabb sorsra jut, mint a kit csatában legyőztek. A mi hazánk, a mi magyar földünk védelme most abban áll, hogy ez az ősi föld nekünk teremjen, mi vegyük annak hasznát. Ez most az egyetlen magyar védelmi politika. Ne

fizessünk adót a külföldi élelmességnek, hanem fizessék meg nekünk munkánk, földünk hasznát, amint azt verejtékünkkel kiérdemeltük. Amint őseink dicsőséges csatát folytattak az erőszakos foglalásokkal szemben, akként kell nekünk fölvennünk és folytatnunk a harcot, most az anyagi hasznokért versengő népekkel. Ész, szorgalom, takarékoság legyen most a magyar virtus.

*

A képviselőház a földművelési költségvetést tárgyalja. Ez a tárcza nálunk a legfontosabbak egyike. A magyar közgazdaság tulnyomó része a földművelésen nyugszik. Ezen a téren van a legnagyobb kivitelünk. A magyar buza a világ legelső gabonája. Kerestek áruczik a világ összes piacain. Állattenyésztésünk és állatvásáraink világhírűek. A magyar gazda mégis szegény. kevés keresete van. Erre azt mondják a tudós nemzetgazdák, hogy az ugynevezett mezőgazdasági válság általános egész Európában, sőt a tengeren túl is. Ez nem speczifikus magyar baj. Okát az utóbbi évtizedek tultermelésében kell keresni. De vannak egyéb okok is, amelyeket eddig nem ismerünk, de annál nagyobb buzgósággal kereszük. Ebből a czélból a magyar kormány nagyfontosságú kezdeményezéshez

TÁRCZA.

Az ypsziloni vásár.

Mondjuk, hogy ez az esemény Ypszilomban történt. Ypszilom... Micsoda helység? Hol van? Hogy lehet egy falut így hívni? Hogy lehet? Igen egyszerűen, mert annak hívták.

Ej, ej, micsoda beszéd már ez, hiszen ilyen nevű falu nincsen a világon. Így beszélnek a bírálgatni szeretők. Hivnak-e valakit Ypszilonnak? Ez a betű legfeljebb a rang és mód kifejezése a név végén.

Hiába minden kételkedés, az én Ypszilom községem létezik és ha valaki tagadja, bizonyítson tagadása mellett...

Az ypsziloniak különben folyamodni akarnak, hogy ha kifelejtették volna őket, vegyék fel a térképbe a postakürttel egyetemben, mert nekik postájuk is van.

Nincs okuk szégyenlenni, hogy nem beszélnek róluk az ujságok. Vagy nem történik ott semmi, vagy, horrendum dictu, nincsen levelező.

Egy község levelező nélkül amerikai ritkaság. Ma már minden határdombon találkozik saját külön tudósító. Csak Ypszilom szükkölködik e nélkül.

Alig hihető, hogy legyen község nagy Magyarországon, melyről ujságban, legalább a pilula-hirdetések köszönőleveleiben ne olvastunk volna.

Boldog Ypszilom, mely eddig inkog-

nító maradhatott! Ámde a modern áramlatok ide is elhullámoztak és az itt élő emberek szívében megnyilatkozott az a vágy, hogy Ypszilonnak állandó tudósítója legyen.

Mit gondol róluk a világegyetem, ha semmit nem jegyeznek föl a betűk. Nem, ez nem lehet. Itt valamit tenni kell. Ypszilom nem volt, hanem lesz.

Tudósítót, egy országot egy tudósítóért... Hogy létezhetnék olyan falu, a miről az ujságokba még egy rövid hír sem került.

Ez ennyibe nem maradhat. Mit szól hozzá a világ? Mit az emberiség a hirtelen Ypszilomhoz? Ezen csak egy levelező segíthet.

De ki legyen az?

Először a lelkészt, azután a jegyzőt, segédjegyzőt, rektort, tanítót, körorvost, állatorvost kínálták meg vele, de egyik sem fogadta el.

A férfiak tisztában voltak azzal, hogy a vidéki levelezők állása igen veszélyes, Merénylet, ütleg, szemrehányás, harag, boszu, vesztőhely, álmatlan éjszakák és több efféle a honorárium.

A segédjegyző már folytatta ezt a mesterséget, de belátta, hogy milyen végtelen bonyodalmakat szőhet ez az állapot. El kellett szokni abból a községből, a honnan levelezett.

Csak egy eset van, a mi a község becsületét megmenti: ha a posta-mesternő vállalja el. Megalakult a küldöttség. Nagy beszédben indokolta a küldöttséget vezető

tanító az intelligenzia óhaját. A kisasszony nem kérette magát. Meghajolt a közönség akarata előtt. Elvállalta az ypsziloni levelező tisztségét.

Kicsiben mult, hogy kiválgatást nem rendeztek. Meg van a levelező, most már csak az a fő, hogy történjék valami Ypszilomban.

A postás-kisasszony neve is ragyogó. Ehhez a fényes álláshoz illik: Emrenkey Beatrix. Az igaz, hogy nem a régi Emrenkeyek közül való, mert azelőtt Felsenhochnak hívták, de most már öt éve ez a neve. Hozzászoktak.

Emrenkey Beatrix kisasszony már ebben az életben nem lesz többet harmincz esztendő. Tudja, nem is tagadja, hány éves.

Miért nem ment férjhez? Ezt a titkot a kíváncsiak minden igyekezetük dacára nem tudták megfejteni. Egyik rejtélye Ypszilonnak.

Hat éve postamesternő már. Ritka példány ebből a rendből. Türelmes, nem izgatott. Ha egy-egy parasztasszony levelet adott fel fiának, szívesen hallgatta faggatásait. Igazán elmegy-e ez a levél? Nem-e viszik másnak? Mert alsó szomszéd, felső szomszéd tisztelteti. Vigyázzon a kisasszony, hogy más kezébe ne jusson. Ebből baj lenne. Vicsa hugom esőköltatja. Ennek most még nem lehet kipattanni, mert más is szemet vetett a leányra. Igaz, hogy az irás egy kicsit rosz, de a boltos sem élhetne az írása után.

Beatrix kisasszony megvigasztalta

fogott. A millenniumi kiállítás alkalmával nemzetközi gazdakongresszust hív össze Budapestre és ennek létesítése végett 35.000 forint költséget kér. Ennek a nemzetközi gazdakongresszusnak legfőbb feladata lesz a gabnaárak hanyatlása okainak megbeszélése és pedig termelő, kereskedelmi, közlekedési, valamint a vám- és hitelkérdések szempontjából.

De vannak nekünk magyaroknak specifikus földművelési bajaink is. Elsőnek kell jelezniünk a kisbirtokosság, — a földműves nép elzülését, melyet ijesztő mértékben követ a kivándorlás. Valamint egy ember részére naponként bizonyos mennyiségű friss levegő kell, ha azt elvonják tőle, hát megfullad, akként minden földművesre bizonyos mérték szerinti földdarabnak kell esni, különben nem él meg, kényeszerűen jobb hazát keresni. Magyarországon a népesség szaporodása a kisbirtok eldarabolását, a földműves nép elszegényedését vonja maga után. A földműves nép szaporodik, de nem terjeszkedhetik, mert nincs hova. Igen nagy az úgy nevezett kötött földbirtokok száma, a melyek a forgalomból ki vannak véve. Miután egyéb társadalmi politikai okokból ezen kötött földbirtokok felszabadtására most egyelőre módunk nincs, a kormány bölcsessége az úgynevezett telepítési farmrendszerrel, valamint a különféle kisebb bérleti rendszerekkel akar segíteni ezen a nagy és mindinkább fenyegető agrár-szociálista bajon.

Erre nézve törvényt is hoztak és már olcsó kölcsönökről is gondoskodva van, most a földművelésiügyi kormányra vár a nagy feladat, hogy ezeket az eszközöket eredményesen vegye használatba a földműves nép megmentése érdekében. Ugyancsak ezt a derék földműves

népet sújtja leginkább a különféle állatbetegség pusztítása is, mely ennek a néposztálynak egész vagyonát teszi tönkre. Az imént pusztító sertésvész egész vidékeket tett koldussá. Sajnos, az állategészségügy nálunk még mindig gyöngelében áll, habár különösen az utóbbi kormányok alatt ez irányban is öröndetes javulás észlelhető.

Általában dr. Darányi Ignác földművelésiügyi miniszter expozéja a legnagyobb megnyugvást keltheti a sok bajjal küzdő gazdaközönységben és szavainak nagy súlyt kölcsönöz, hogy már azokra a szép gyakorlati eredményekre mutat, a melyeket ennek a kormánynak működése alatt a földművelésiügy, a szőlőtermelés, a vízszabályozás, a talajjavítás és a gazdaközönység hitelének emelése és megkönnyítése tekintetében elérték. A földművelésiügyi miniszternek az a kijelentése, hogy a kisgazdát, az apró földművest, a szegény embert akarja lábra állítani, nagy tetszést és élénk helyeslést keltett az egész Házban és bizonyára az egész országban is ezt a kedvező benyomást teszi. Mentsük meg a hazai földet a mi népünk számára. A kié a föld, azé az ország!

Dr. Delencz József.

Törvény a millenniumról. Bánffy Dezső báró miniszterelnök lakásán szombaton megtartott millenniumi értekezlet. Jelen voltak a szabadelvűeken kívül: Horánszky a nemzeti párt és Szapáry a kilépettek képviselőiben. Bánffy báró mindenekelőtt mély sajnálatát fejezi ki a fölött, hogy a 48-as ellenzék mindkét árnalata, meghívása daczára is távol maradt. Ezután bemutatta a millenniumi emléktörvényjavaslatot, melyet annak idején a törvényhozó testület együttes diszgyűlésén fog tárgyalni. E törvényjavaslat három részből áll. Az első rész lelkes történelmi

visszapillantás a honfoglalás diadalmos küzdelmeire, a második rész a korona iránti törhetlen hűséget és loyális hódolatot fejez ki, a harmadik rész pedig a koronának a magyar nemzetbe helyezett bizalmáról szól. Az értekezlet tagjaira mély benyomást tett ez ünnepélyes hangulatu törvényjavaslat, mely fölött lelkesedetten folyt az eszmecsere. Illetékes helyen tervbe van véve, hogy a honalapítás ezredéves megörökítése tárgyában alkotandó emléktörvény a fő millenniumi emléklapon, június hó 8-án, Magyarország összes községeiben alkalmas módon kihirdetessék. Minden tekintetben csak helyeslehetjük ezt az eszmét, amelynek megvalósítása alkalmas arra, hogy az ezredéves emléktörvény hazafias jelentőségének tudatát fölkeltsse a legfélreesebb községekben, az ország oly vidékein is, ahol a nemzetiségi, sőt egyes esetekben a felekezeti izgatás is nem áttalotta a millenniumi ünnepet választani üzelméi ezéltáblájának.

A kvóta. A magyar kvóta-küldöttség Széll Kálmán elnöke alatt szombaton ülést tartott, melyen a kormány részéről Lukács pénzügyminiszter volt jelen. Az osztrák kvóta-bizottság üzenete mindaddig nem érkezvén meg, a magyar bizottság ezen ülésében csak a két deputáció közti érintkezés módjait foglalkoztatta s elhatározta, hogy ezuttal is a hasonló régiebb alkalmakkor követett módokat szerint fog eljárni. A bizottság legközelebbi ülését csak a husvétünnep után fogja tartani. A „Neue Freie Presse“ azt írja, hogy az osztrák kvóta-bizottság javaslatát Magyarországon már ismerik. Azt jelentik Bécsből, hogy az osztrák kvóta-bizottság 42 : 58 százalékos kvótát javasol. E hírre vonatkozólag a bécsi „Reichsrathscorrespondenz“ jelenti: Több helybeli lap az osztrák kvótabizottság által a magyar kvótabizottsághoz intézendő üzenetnek tartalmáról hoz közleményeket. Fel vagyunk hatalmazva annak kijelentésére, hogy az e közleményekben foglalt adatok helytelenek.

nénemasszonyt mindenfelől. Kézhez jut a levél. Nem téved el. Sára néni köszöni szépen. Korai körtéje van, nagyon jóféle, nem sajnál egy kosárával, csak válasz jöjjön. Olyan szépen ki tudja ezírázni a lelkem fiam. Különbözik tudja a kisasszony, mindig ő olvassa, mert Sára néni íszemei előtt farsangolnak a betük. Édes ám az a körte, lelkem kisasszony, de édeset ír Bandi fiam is. Vicza hugom mindig behunyja a szemét, mikor a boltos elolvassa. Jaj Istenem, óbégat Sára néni, már sokat is beszéltem. Még talán mégis haragszik a sok együgyű beszédért. Áldja meg az Isten, a miért a szegény ember szavát szívesen veszi.

Jön a másik. Cselédleány. Szemérmesen szétnéz, nincs-e valaki más is a hivatalban. Előhúzza a drága kis levelet. Megkérdi, jól van-e ezimezve?

„Ez levelem adassék érdemes kedvesemnek, szép hüven, Tejes című Marmos Pálnak, koporsóm zártáig szeretve Budapestben.“

A kisasszony meg van elégedve a czimvel. A leány eltanácskozik vele, hogy reczével adja-e fel. A kisasszony úgy véli, hogy csak értéket adnak reczével. Van-e benne? Klári szemérmesen azt mondja, hogyne volna, hiszen megírta: neked ajánlom hű szívemet.

Nem vitatkozik vele s reczével teszi fel a levelet. A leány boldogan poroszkál hazafelé. Szíve nagyot dobban arra a gondolatra, hogy kimelegszik majd Pali, mikor olvassa.

Nincs még vége. Kopogtatnak. Baglyas gatyás ember állít be. Megjött-e már az irás a tekelestről? Nem jött. Bajos elhinni. Esővel meg halottal álmodott, ez levelet jelent. Ejnye, ejnye, de kár. Hátha itt van, nézze meg a kisasszony. Vagy talán valaki más vitte el. Beatrix kisasszony kihúzza a fiókot, mintha keresné a levelet, de biz az nincs ott. Mihály bá nagy nehezen belenyugszik. Van egy borzas tyukja, odaadja szívesen, csak hadd jöjjön az irás. A kisasszony megígéri, Mihály bá megelégszik vele, azután bandukol a maga utján.

Ypszilomban keresve sem találhattak volna jobb levelezőt. Meg volt benne a türelem erényén kívül a firtatás művészete is. Szegiről végiről tudta, mi történik a faluban. S a mit megtudott, azt expressze továbbította.

Most már az a fő, hogy történjék is valami. Az egész Ypszilomban történetért epedett, hátat fordítva a bölcseségnek, mely szerint boldog az, kinek vagy minek története nincsen. Régi bölcsesség ez, úgy hitték az ypsziloniak. A hol nincs történet, ott nincs létezés.

Kalendárium-pásztor Tilló József, a köteles, mindig biztatta az ypsziloniakat, hogy nem hiába pásztorkodik ő a kalendáriomban. Lesz még itt eset, még pedig a mi a kalendáriomba kerül. Meglátják, hogy egyszer a nap korábban kel Ypszilomban, mint egyébutt.

Ezt a Tilló Józsefet azért hívták kalendárium-pásztornak, mert minden régi kalendáriumot összeszedett és ezeket őrizte.

Kirakta maga elé a szobában és azután magára esukta az ajtót. Órákig eltöprengett így. A szomszédok leshették az ablakon, még sem vette észre. Mikor azután egyszer a postáskisasszony megkérdezte, hogy Tilló uram miért pásztorkodik annyira a kalendáriomban, fontos ábrázattal árulta el a következőket:

— Azért, hogy felfedezzem a világ legnagyobb baját.

— És mi volna az, Tilló uram?

— Mi volna? Ugy-e a kisasszony nem tudja?

— Nem én. Mondja meg, Tilló uram.

— Jól van. Sohasem mérte drágábbra a leveleimet. Ne mondja, hogy vissza nem szolgálom. Tilló József nem marad adósa még a halálnak sem.

— Beszéljen hát, Tilló bácsi.

— Nincs igazi kalendárium.

— Miért?

— Mert egyben sem találtam meg az ypsziloni vásárt.

— Az ám. Csakugyan nincsen benne.

— No lássa a kisasszony. Ennek pedig lenni kell.

— Ennek lenni kell.

Tilló uram fekete köténye nyílásába dugva kezét, félczipőjével hatalmasan kopogva tünt el az utca fordulón. Zsinórját, rég elsiratott katonasipkáját hetykén félrevágta és oly büszkén lóbázta magát, mintha ő találta volna fel Amerikát.

Magában mormolta a továbbiakat: Hát nincs itt mézeskalácsos, bádogos, szijgyártó, szürszabó, fazekas, stb. Hol virul

Közgyűlések.

I.

Az ügyvédi kamara közgyűlése.

Márczius 30.

Egy-kettő kivételével helybeli tagok jelentek meg tegnap az ügyvédi kamara évi rendes közgyűlésén, amely a vidéki kartársak megszokott közönye daczára eléggé népes volt. Dr. Kola János kir. tanácsos orsz. képviselő elnökolt a közgyűlésen. Megnyitó beszédében melegen üdvözölte a kartársakat s röviden érintette a kamara beléletében felmerült eseményeket. Azután átadta a szót *Megyeri Pál* titkárnak, aki az évi jelentést olvasta fel. Lesz alkalmunk e jelentést legközelebb bővebben is ösmertetni, — ezuttal csak annak főlemlítésére szoritkozunk, hogy a kamara tevékenységét, ugy forgalmát, a tagok létszámát feltüntető adatokon kívül legfontosabb részében a jogszolgáltatás és ügyvédség körében a múlt év folyamán szerzett tapasztalatokat, hiányokat és kívánalmakat fejt ki és ajánlja az igazságügyi miniszternek. Örömet fejezi ki a felett, hogy a bünvádi eljárásról szóló törvény valahára a megalkotáshoz közeledik.

A jelentés utolsó részére vonatkozólag többen felszólaltak.

Szilágyi Imréné, a debreczeni kir. törvényszéki bírák számára és ezek tulterheltségére néve vannak aggodalmi. Türeltlennek tartja az ott lévő állapotokat.

Dr. *Bakonyi Samu* hasonló nézetben van.

Dr. *Benedek János* a bünvádi eljárás reformjára nézve nem annyira örömet, mint inkább aggodalmát fejezi a felett, hogy jogéletünknek ez égető kérdése még mindig csak a kezdeményezés stádiumában áll. Ezt az aggodalmat ő a jelentésben is hangsúlyoztatni kéri.

Dr. *Kola János* védi az igazságügyi minisztert s rámutat a parlament eljárásában, a költségvetési vita szerfőlött való elnyújtásában rejlő okokra, amelyek mind-

ugy az ipar, miként Ypszilomban? Meg kell lenni, meg fog lenni.

Emrenkey Beatrix ugy találta, hogy mégis legokosabb ember *Tilló József* Ypszilomban. Az ő eszméjének köszönhető az első történet. Lám, mire nem képes egy kalendáriom-pásztor. Szerette volna megölelni, ha itt lett volna. Megölelni? Ni-ni, hiszen özvegy ember és nem is épen esunya. Hátha az események előre vetik árnyékukat.

A kisasszony leült s megírta unokabátyjának, a ki korrektor egy lapnál, az első tudósítást, kérve az elhanyagolt vidék érdekében hathatós pártfogását.

Pár nap mulva megjelent a nagy fontosságú hír: „Mint bennünket levelezőnk tudósít, Ypszilomban mozgalom indult meg, hogy tekintettel a vidék ipar-és kereskedelmének forgalmára, Ypszilomban országos vásár legyen. Illetékes körök az eszme keresztülvitelére kedvezően hangoltak.“

Milyen esemény! Hallatlan mámor, ki van nyomva ez a szó: Ypszilomban. Most már tudja a világ, hogy létezik. Meginult Ypszilomban története.

Volt öröm Izraelben, hanem nem azért magyar a magyar, hogy végrehajtsa azt, a mit akar. A nemes kupak elkezdett tanácskozni, hogy hová fér a vásár.

Végre is összeveszték rajta és nem találtak neki helyet. Megszűnt a vásár, mielőtt kikiáltották volna, hogy szabad a vásár.

Most már arra kéri a postás-kisasszonyt, hogy Ypszilomban valahogy az újságba ne kerüljön. Nem is kerül.

Erdélyi Gyula.

ezeidig késleltették, hogy a javaslat tárgyalás alá kerüljön.

Szöllőssy János amiatt szólalt fel, hogy azon községekben, amelyek tagosítottak, mint pl. Részörmény, Nánás, Dorog, Hadház, Ladány, Egyek, a telekkönyvek máig sincsenek az új állapotnak megfelelőleg átalakítva, sőt még az urbéri elkülönítések sincsenek telekkönyvileg keresztül vezetve. Indítványozza, hogy a kamara kérelmezze a telekkönyvi betét szerkesztésnek a debreczeni kir. törvényszék területén sürgős végrehajtását.

Dr. *Bakonyi Samu* csatlakozik a *Benedek János* indítványához. Midőn a bünvádi törvény sürgősségét hangsúlyozza, ezzel nem bizalmatlanságot tanúsít az igazságügyi miniszter iránt; — mert jól tudja, hogy ő nem benne, hanem abban a sajnós állapotban van a hiba, mely a képviselőházban is eléggé megvilágosított; hogy t. i. nincs szolidaritás Erdélyi miniszter és többi miniszter társai között. — Ez akadályok elhárítását jelentésében kérelmezze a kamara.

Des *Combes* Henrik a járásbírók, főként a debreczeni járásbírók személyzetének szaporítását kérte fölvetni még a jelentésbe.

A közgyűlés ugy ezt az indítványt, mint a *Szilágyi Imréné* és *Szöllőssy János*ét elfogadta; ellenben a *Benedek* és *Bakonyi* indítványát 19 szavazattal 14 szó ellen mellőzte, vagyis a jelentés vonatkozó részének eredeti szövegezését meghagyta.

Végül elfogadta *Nagy Sándor* azon indítványát, hogy az évi jelentés, feleletül a debreczeni kereskedelmi és iparkamara évi jelentésében az ügyvédek ellen intézett ok nélkül való támadásokra, megküldessék.

A múlt évi pénztárnoki számadás szerint a díjpénztár bevétele volt 3341 frt 63 kr., kiadása 3040 frt 45 kr., a volt ügyvédegyleti pénzalap állása 1830 frt 90 kr., a kamarai segélyalap vagyona 6632 frt. Többen felszólaltak a 4953 frtot tevő tag-díj hátralékra nézve. Dr. *Kola János* elnök kijelentette, hogy a kuriai határozat alapján ezután fegyelmi eljárást indítanak a fizetni nem akaró hátralékos tagok ellen.

Ezután a számadásokat elfogadták és *Kovács József* pénztárnoknak a felmentvényt köszönet mellett megadták.

Az 1896. évi költségelőirányzatot 3281 frt 22 kr. bevétellel és 3179 frt kiadással állapították meg.

E pontnál hévvel szólalt fel dr. *Bakonyi Samu* és a minden más társadalmi osztálynál megnyilatkozó önségely elvét már csak emberbaráti okokból is a legmelegebben ajánlotta figyelmébe a közgyűlésnek. Indítványozta, hogy bizottság küldessék ki, a mely tanulmányozza, mi módon lehetne az országos ügyvéd nyugdíjintézet kérdését hatályosan kezdeményezni.

Dr. *Kola János* felszólalása értelmében megbízták ugyan őt, az elnököt, hogy szerezze be a budapesti ügyvédi kamarától a szegedi országos ügyvédségülésen kapott megbízás folytán e tárgyban tett munkálat eredményét és azt bocsássa a választmány rendelkezésére.

Fontosabb tárgya volt még a közgyűlésnek *Kovács József* azon indítványa, hogy a kamarai ügyészt épen ugy díjazák, mint a titkárt. Ezt azonban mellőzték. Helyette a választmány azon javaslatát fogadták el, hogy egy segédtitkári és három helyettes ügyészi állás rendszeresítsék.

Ennek alapján dr. *Kola János* elnöki jogánál fogva segédtitkárrá dr. *Orbán Józsefet*, helyettes ügyészekké: *Debreczenben Nagy Sándort*, Nyiregyházára dr. *Bodnár István*, Szolnokra dr. *Weiner Salamont* nevezte ki.

Végül *Nagy Sándor* indítványa köz-

felkiáltással *tiszteletbeli elnökké* nevezte ki a debreczeni ügyvédi kamara Nesztorát *Könyves Tóth* Antalt s erről őt az elnök vezetése alatt mindjárt a gyűlés után küldöttség által értesítették.

II.

A helyi vasut közgyűlése.

A debreczeni helyi vasut részvénytársaság tegnapi közgyűlésén elhatározta a Kossuth-utcai szárnyvonal kiépítését s arra 40000 frt kölcsön felvételét engedélyezte. A gyűlésnek ez volt a legfontosabb tárgya.

Szepessy Antal nyitotta meg a gyűlést, amelyen 36 részvényes 812 részvényvel 425 szavazatra jogosítva volt jelen. Az elnök igazgató a jegyzőkönyv vezetésére dr. *Kemény Mórt*, hitelesítésére és a szavazatok összeszedésére *Abrahám Lászlót*, *Zádor Lajost* és *Szabó Somát* kérte fel.

Az igazgatóság évi jelentéséből átvesszük a következőket: A bevétel volt 68.629 frt. 82 kr., a kiadás 50812 frt., így a tiszta nyereség 17817 frt 82 kr. Eléggé kielégítő, ha meggondoljuk, hogy a legnagyobb teherforgalmat adó István-malom a tüzvész miatt felényire redukált erővel dolgozott. A személyszállítás a fővonalon volt 370614, a hatvan-utcai vonalon pedig 77976 személy. Ezen kívül eladtak 782 drb. bérletjegyet és indítottak 11 különvonatot. A teherszállítás tett 5704 vagonnal 548,482'91 klgrot.

A nyereség felosztására nézve javasolja az igazgatóság, hogy osztalékul minden egyes részvényre a 9. számú szelvény ellenében ápr. 1-től kezdve 4 frt (félrészvényre 2 frt), összesen 12000 frt, az igazgatóság jutalékul 174 frt 37 kr adassék, — a tartalékalaphoz csatoltassék 108 frt 98 kr., a nyugdíj- és segélyalaphoz 87 frt 19 kr., — a tartaléktőkének soronkívül gyarapítására, tehát 15000 frtra kiegészítése végett fordítottassék 4916 frt 02 kr — nyugdíj- és segélyalap 307 frt 31 krral kerekítettassék ki 2000 frt, — 233 frt 95 kr pedig vitessék át az 1896. évi számlára.

Ezután az igazgatóság bejelenté, hogy a múlt évi közgyűlésen kapott felhatalmazás alapján a Kossuth-, Nap-, Sz.-Anna-utczán keresztül a dohánygyárig vezetendő szárnyvonal előmunkálatai nagy részben, tervei pedig teljesen készen vannak s a dohánygyárak szállítására nézve a pénzügyminiszterrel megállapodásra jutott. Ez a vonal mintegy 30.000 frtba kerül s ugy ezen építési költség fedezésére mint a felszerelések kiegészítésére 15—20 év alatt törlesztendő 40.000 frtos kölcsönt szándékozik felvenni. Kéri a közgyűlést, hogy az építés végrehajtására és egy 40000 frtos kölcsön felvételére adjon felhatalmazást az igazgatóságnak.

Szepessy Gusztáv jobban szerette volna, ha a sűrű népességű Csapó-utca is bevonatolt volna az új szárnyvonal érdekébe. Mäskülönben a kész felhatalmazást megadja.

Bechert Manó felvilágosítást kér a tervezett vonal jövedelmezőségére nézve.

Holländer Gyula, *Szepessy Antal* és *Láber Mihály* megnyugtató válaszai után a közgyűlés a kért felhatalmazást egyhangulag megadta. Valamint már előbb a jelentést tudomásul vette s az igazgatóság minden javaslatát elfogadta.

Végül az igazgatóságból kilépő *Boczko Sámuel*, *Dobiecky Sándor* és *Lengyel Imre* ismét megválasztattak.

III.

A tisztviselők önségélyző egyesülete

is tegnap tartotta 16. évi rendes közgyűlését, a melyet *Simonffy Imre* kir. tanácsos polgármester nyitott meg, a szövetkezetnek kezdetül fogva elnöke.

Az igazgatóság évi jelentéséből kiemeljük a következőket: A tagok létszáma volt 191, ötlet kevesebb, mint az előző évben. Teljesen befizetve volt 719 alaprészt, 7380 frt 40 krral az előző évihez képest emelkedés 80 frt 20 kr. A segélyalap állása 6881-91 kr., a tartalékalapé 1972 frt 88 kr., 113 frt 79 krral több, mint egy évvel előbb. A beruházási tartalék 237 frt 93 kr. A vagyon 10851 frt 16 kr., 194 frt 61 krral nagyobb, mint az előző évben. Kiadott 15 hosszú, 177 rövid előleg s ennek forgalma tett 44083 frtot. Jelenleg hosszú előlegben 8591 frt 82 kr., rövid előlegben 1431 frt 87 kr. van kiadva. Az igazgatás költségei csekély 19 frt 60 krral rugtak.

A szövetkezet tagjai a következő kedvezményekben részesültek: az összes gyógyszerárakban 10%, Kunz József és Társa cégnél 5, Kardos Lászlónál 6% engedményt élveztek a bevásárlások után; a Margit-fürdőben kedvezményes fürdőjegyeket kaptak, melyek Tamássy Béla gyógyszerésznél voltak kaphatók.

A tiszta nyereség 282 frt 60 kr., a melyből minden alaprészt 4%, osztalék esik.

Az igazgatóságból kilépett Miskolczi Jenő, Márk Endre, Papp Lajos, Konecz Elek és Harsányi Gusztáv ismét megválasztottak.

A lemondott Horváth Sándor és Fekete Sándor helyére pedig Bárdos Gézá és Eötvös Károly Lajost, a felügyelő bizottságba a lemondott Tikos István helyére ifj. Tikos Józsefet, igazgatósági póttaggá Materny Lajost s felügyelő bizottsági póttaggá pedig Sipka Jánost választották meg.

IV.

A szőlő- és borkermelő-szövetkezet közgyűlése.

A debreczeni szőlő- és borkermelő-szövetkezet — tegnap márczius 29-én délelőtt 10 órakor tartotta első évi rendes közgyűlését Hajdumegye székházánál gróf Dégenfeld József főispán elnöklete alatt. A jegyzőkönyvet dr. Balkányi Miklós igazgatósági tag, intézeti jogtanácsos vezette. A jegyzőkönyv hitelesítésére Komlóssy Dezső, Csanak János és Antolovics Gyula szövetkezeti tagok kérték fel. Megjelent 14 szövetkezeti tag, 135 üzletrész képviselőjében, ugyanannyi szavazattal. A jelentésből kiemeljük, hogy 130 hold még tavaszon be lesz telepítve óvatossal elővigyázzal kiválasztott megbízható termelőkötől vett szőlőfajokkal. Minden tábla külön faj szőlővel telepített. Mintegy 100 hold gyökeres szőlővel, a többi síma szőlővel. 1000 drb szőlővessző ára a telep helyére szállítva 3 frt 77 krba jött. A telepítéssel egyidejűleg az egész terület felkaróztatott, úgy, hogy a telepített rész tökéletesen készen áll.

A 130 hold beültetése után telepítésre fenmaradó egész terület az 1896. év őszén forgattatik meg és 1897. évi tavaszon fog gyökeres vesszővel betelepíteni s így az egész telepítés munkáját az 1897. év folyamán be szándékozik fejezni az igazgatóság.

Az évi jelentéshez nagyon szép s az egész telepítési tervet világosan és áttekinthetően feltüntető térképet készített az igazgatóság s ezt minden szövetkezeti tagnak a közgyűlést megelőzőleg szétküldötte, ugyancsak egy táblás kimutatót a beszerzett szőlővesszőkről és fajokról.

A közgyűlés elismeréssel és köszönettel fogadta az igazgatóság és felügyelő bizottság kimerítő jelentéseit s a számadásra a felmentvényt köszönetének kifejezése mellett megadta.

Kiemelkedő mozzanata volt a közgyűlésnek az ezután következett azon igazgatósági indítvány, hogy az igazgatóság

az alapszabály szerint részére biztosított mult évi 1600 frt igazgatói díjáról a szövetkezet javára lemond s ebből az összegből egy tartalékalap létesítését hozza javaslatba. Egyidejűleg a felügyelő bizottság részéről Simonffy Imre fel. biz. elnök bejelentette, hogy a felügyelő bizottság is lemond hasonló célra az öt illető 300 frt díjról.

Komlóssy Dezső szövetkezeti tag tolmácsolta meleg szavakban a közgyűlés elismerését és köszönetét az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak, hogy midőn fáradhatatlan buzgalommal munkálkodtak egész éven át azon, hogy Debreczenben ily nagyfontosságú közgazdasági intézményt megeremtsenek, most, midőn fáradságuk ily szép eredményt mutat fel, önzetlenségükben még az alapszabályok szerint részükre biztosított díjat sem veszik igénybe, hanem azt a tartalékalap megeremítésére felajánlják.

Midőn még a szomszédos Szekeres-féle 9 hold föld megvásárlása elhatározott, a közgyűlés 1/2 12 órakor véget ért.

A mint halljuk, a szövetkezeti tagok között élénk megbeszélés tárgyát képezi az igazgatóság és felügyelő bizottság ezen nobilis eljárása s mindenki dícséri ezen gróf Dégenfeld József elnök kezdeményezésére történt elhatározást.

NAPI HIREK.

Kérelem.

Felkérjük azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése márczius hó végével lejárt, hogy a megfelelő összeget beküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap rendes szétküldése megzavarassék, mert ezennel csak azoknak küldjük lapunkat, kik egy bizonyos tetszés szerinti időre előre fizettek.

Hátralékos előfizetőinket is kérjük, hogy eddigi hátralékaikat mielőbb rendezni sziveskedjenek, mert eltekintve attól, hogy a lap további küldését f. évi április hó elején megszüntetjük, a hátralékos összeg behajtására nézve fentartjuk magunknak a további eljárást.

Egy napilap előállítása és fentartása olyan óriási költséggel jár, hogy ezen költségek fedezése céljából csakis rendes előfizetőinkkel számolhatunk.

A kiadói hivatal.

— **Nagyhét.** Tegnap virradt fel, Virágvasárnap a Nagyhét, mely a keresztény világ a Megváltó dicsősége, szenvedése és diadala ünneplésének szentel. Tegnap még virágot, pálmát és olajágot hint a nép a Jeruzsálembé vonuló Istenember elé s Hozsánnával üdvözli azt a „ki jött az Urnak nevében.“ Nehány nap múlva feszítsd meg-et kiált a tömeg az elárult Idvezítőre, aki meghalt a gyalázat keresztfáján, hogy megváltsa mérhetetlen szeretetével a bűnös emberiséget. Mig harmadnapra megnyílik a sir szája s a halál felett diadalmaskodva támad fel a testté vált Ige. Ezeket a megrázó eseményeket, — az emberiség megváltásának, az eszme győzedelmének ezt a világot idvezítő nagy tényét ünnepljük e héten. Virágvasárnapján megteltek a templomok hívő közönséggel, imádkozó, éneklő néppel. — A kath. templomban nagy fényvel ment végbe a szokásos farkaszentelés. — Ugyanott szerdán tamentatiók lesznek s esütörtökön az oltárokat a gyász jelölül megbontják ékességeiktől s a harangok megnémulnak. — A kereszténységgel egyidőben ünneplik zsidó vallásu polgártársaink is a husvétot, az Egyptom-

ból való kiszabadulás és a pusztában való vándorlás emlékére. Az ünnep tegnap kezdődött s április 5-ig tart; ez idő alatt száraz pászkával él minden szent zsidó.

— **Személyi hírl.** Rásó Gyula kir. tan. Hajdúvármegye alispánja máreggel H.-Szoboszlóra utazott, hogy az ott megkezdődött katonai sorozáson elnököljön.

— **József főherceg életveszélyben.** József főherceget és családját, a kik most Fiumében időznek, majdnem nagy szerencsétlenség érte tegnapelőtt. A főhercegi család a „Deli“ gőzhajón kirándulást tett Vegliába, a honnan estefelé tértek vissza. Közel a kikötőhöz a hajó összeütközött az „Ika“ gőzzel s különösen a főherceg yachta szenvedett súlyos sérüléseket. A népszerű főherceg és családja a legnagyobb veszélyben forgottak, de szerencsére a kikötő már közel volt s a hajó még oda tudott jutni. Az esetnek csakhamar híre ment a városban s mindenfelől a legnagyobb érdeklődéssel tudakozódtak a főherceg és családjának állapotáról, a kiknek az ijedségen kívül más bajuk nem történt.

— **A debreczeni zenekedvelők köre** tegnap este tartotta negyedik s eszezonban utolsó hangversenyét a zenede nagy termében. A kiváló érdekességű műsor fénypontja Popper Dávid, a gondonkákirály, az európai udvaroktól többször kitüntetett világhírű művész közreműködése volt. Az exzellens vendéggel együtt jött Budapestről Forrai Sándor, a kiváló zongora művész, a zenei talentummal is oly gazdagon megáldott Forrai-család ezen ifju tagja. Zsufolásig telt a terem városunk legelőkelőbb köreiből összegyűlekezett, műértő közönséggel, hogy Popper utólrhetlen gondonka-művészetében gyönyörködjék s a Forrai remek zongorakísérettel ritka mű élvezetben részesüljön. A hangverseny műsora változást szenvedett annyiban, hogy először a 4. számmal jelzett duett, Tartini I. második szonáta G. moll — került előadásra, melyet Friedman József hegedűtanár és Szilágyi Sándor interpretáltak preczizen. Popper Dávid lépett aztán a pódiumra gondonkájával s játszotta Bach J. S. Dallam a D-dur Suiteből, Forrai Sándor zongorakísérete mellett. Majd saját szerzeményeit: egy Gavotteot és Vito, spanyol táncot adta elő, az összes jelenvoltak feszült, áhitatos figyelme mellett. A lelkesülés elementáris erővel tört ki az elragadó szép zene és játék fölött. Szűnni nem akaró taps és éljen követte a befejező akkordokat s nem hagyott alább, míg a művész egy Ave Máriával meg nem pótolta szárait. Nines itt helye a bámulusos technikáról írni, melylyel Popper Dávid hangszerét kezeli, megtették azt már a világlapok. Csak a dicsőítésről, magasztalásról lehet szó, melyet debutje a közönség körében keltett. A felséges harmonia, mely a Forrai Sándor brilláns zongorakísérettel együtt nyilvánult, extasisba ejtette az összes jelenvoltakat. Beethoven L. Es-dur zongora versenyt mutatta be aztán Forrai Sándor, a 39. gy.-ezred zenekara kísérettében. A vezényletet Popper Dávid teljesítette, elképzeltetű preczizitással. A bravouros művészi zongorajátékot mindvégig fokozott érdeklődéssel kísérte a közönség s aztán viharos tapsal fejezte ki elismerését az ifju művésznék. Popper Dávid adta elő ezt követőleg Schuman Merengését, majd saját Fonó-dallát és végül egy magyar rhapszódát, mely szintén az ő szerzeménye. A felhangzott zúgó ujrázásra a fonó-dallal pótolta meg. Mindannyiszor Forrai kísérte zongorán. A műsort: Friedman József, Márton Imre, dr. Ujfalussy József, Hittessi Lajos, és Kövy Lajos fejezték be egy művészi leg előadott vonós ötössel. A hangversenyt követőleg azok, kik az egylet megalakításában és a hangversenyeken mint köz-

remüködők részt vettek, társasvacsorára gyülekeztek össze az Arany bika dísztermében. A vidám vacsora alatt számos felköszöntő hangzott. Az első a kiváló vendégművészre Popper Dávidra, aztán a művészeteket lelkesen pártoló és kultiváló Forrai-családra, majd Simonffy Emilre, kit a hangversenyek sikeréből az orosz-lánrész illet. Popper Dávid fejezte ki még örömét a Debreczenben tapasztalt szíves fogadtatása felett s legközelebb ismét eljöveteleit kilátásba helyezte. — A társaság a késő éjjeli órákig együtt maradt.

— **Uj járási beosztás Hajdumegyében.** Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága szombaton rendkívüli ülést tartott a főispán elnöke alatt. Az ülésen a múlt 1895-ik évre vonatkozó összes jelentéseket olvasták fel s látták el határozati javaslatokkal. Egyszer mint a bizottság a miniszterelnökhez két igen fontos tárgyban tett javaslatot, illetőleg előterjesztést. Az egyik az, hogy a központi tisztviselői kar, a felszaporodott nagy munkanyagra való tekintettel egy jegyzővel szaporíttassék. Felette fontos a másik előterjesztés, a mely a vármegyében egy új járásnak létesítését célozza. Az előterjesztés kiváló alapossgal és tárgyilagossággal indokolja ennek minél előbb leendő létesítését. A balmaz-ujvárosi járásban rendkívül nagy s kevés a munkaerő. Például Balmaz-Ujváros s ugyancsak a járáshoz tartozó Vámos-Pécs között 73 kilométernyi távolság van. A tervezet szerint az új járási székhely Hajdú-Böszörmény város lenne.

— **A jog- és pénzügyi bizottság** holnap d. u. tárgyalja az egyetemi két milliós alapítvány és a r. kath. gimnázium 100.000 frtos segélyezése ügyét.

— **Kérelem.** A kereskedő ifjak körének szerdán, ápril 1-én tartandó dal-estélyén — miután az idő rövidegmiatt a pártoló jegyek szét nem küldhettek — kéretnek a pártoló tagok jegyeiket az estélyen a pénztárnál átvenni, illetve pártoló tagságra előjegyezni. A rendezőség.

— **A debreczeni nyomdászok dal- és zeneköre.** A debreczeni könyvnyomdászok tegnap választmányi gyűlést tartottak, amelyen Somos Árpád elnök indítványára elhatározták, hogy az egylet kebelében lévő önképző-kör dal- és zene-egyletet alakítson. Az indítványt azon hozzáfűzéssel fogadták el egyhangulag, hogy, tekintve az ügy fontosságát, bizottság küldessék ki a tervezet összeállítására. Ezen bizottságba megválasztottak: Somos Árpád, Popper Dezső és Szabó Károly, kik az ügy érdekében minden lehető eszközt fel fognak használni. Fentnevezett urak kéri mindazon nyomdászokat, vagy akár más szakbeli iparosokat, a kik a zenéhez és dalhoz értenek, vagy erre hajlamot éreznek, forduljanak írásban vagy személyesen Somos Árpádhoz, a Csokonai nyomda és kiadó részv.-társ. ügyvezetőjéhez.

— **Papí birtokok Bihar megyében.** A földművelésügyi miniszter birtokstatisztikai kiadványainak egy füzetét — mely a kincstári, közalapítványi, továbbá az egyházi és szerzetesi ágak szerinti megoszlásának kimutatását foglalja magában — közelebb adta ki. Érdekesnek tartjuk belőle felemlíteni, hogy a nagyváradi püspökségnek jelenleg a legtöbb fekvő vagyona van, t. i. 187393 kat. hold, miből 31475 kat. hold szántó és 125892 kat. hold erdőség. A nagyváradi görög katolikus püspökségnek Bihar megyében 139657 kat. holdja van. A lat. szertartású káptalannak Bihar megyében 73258 hold birtoka van. A melki Szent-Benedek rendnek — mely Ausztriában bir székhelylyel — Biharvármegyében összesen 10368 kat. hold birtoka van. Hajdumegyében is több ezer hold — körülbelül 9 ezer — birtoka van a holt kéznek. Mike-Péresen a nagyváradi, Egyeken pedig az egri káptalannak van uradalma. Meg-

említjük még, hogy a miniszter fentebb jelzett kimutatása szerint a katolikus érsekségek és püspökségek fekvő vagyona összesen 663759 kat. holdat tesz ki, míg a görög katolikus püspökségeké 141486 kat. hold, vagyis tehát összesen 811245 kat. hold.

Szentessy István. Régi, törzsökös debreczeni polgári család feje hunyt el az éjjel. Szentessy István volt városi bizottsági tag, mészáros mestert váltotta meg a halál hosszasan szenvedéseitől 80 éves korában. Ápril 1-én d. u. 3 órakor helyezik porlandó részzeit a családi sírboltba szent-Anna-utcai házából a ref. új templomban tartandó ima után. Gyászolják fia: Szentesy János, leányai: Czeglédy Józsefné, Vásáry Andrásné, testvére özv. Szabó Istvánné, unokaöccserei: dr. Gencsy Endre nyug. főorvos, a Ferencz József-rend lovagja, Gencsy István p. ü. ig. tanácsos, a Huszár Szentpétery és Harsányi-család több tagja.

— **A nyári menetrend.** A m. kir. államasutakon május hónap 1-én életbelépő nyári menetrend megállapításánál úgy az általános személyforgalom követelményeire mint az ezredéves kiállítás alkalmából várható tömeges utasforgalom igényeire is kellő tekintettel voltak, miért is oly későn induló vonatokat vettek fel a menetrendbe, melyek lehetővé teszik, hogy a kiállítás vidéki látogatói még az esteli ünnepségekben és mulatságokban való részvétel után is elutazhassanak a fővárosból. Az ezredéves kiállítás látogatásának megkönnyítése érdekében a Budapest—Debreczen—M.-Sziget között közlekedő vonatok körül is fontos változások lépnek életbe. Budapest és Nagyvárad, Szolnok és Arad, valamint Püspökladány és Debreczen között mindkét irányban egy-egy személyvonat, mely utóbbi vonatok Szolnokon, illetve Püspökladányban, a Budapest és Nagyvárad között következő személyvonattal közvetlen csatlakozásban állanak. Intézkedés történt arra nézve is, hogy ha a Máramaros-Szigetről délután 3 óra 56 perczkor induló és Debreczenen át Budapestre közlekedő személyvonat a jelentkező utasokat utközben felvenni már nem bírná, a vonat után a szükséglet szerint, Szatmártól Szolnokig egy-egy új személyvonat vezetessék be, mely vonat Szolnokon nyer csatlakozást. Legnevezetesebb pedig az, hogy a most már nemzetközi jelleggel bíró budapest—m.-sziget—szaniszlói vasut most sem kapott gyorsvonati közlekedést.

— **Csutak Kálmán meghalt.** Csutak Kálmán 1848—49-diki honvéd ezredes szombaton hajnalban meghalt Czegléden, ahová nem régen költözött Debreczenből. Az öreg urat nagyon sokan ösmerték Debreczenben, ahol éveken keresztül lakott. Egy időben egyik helybeli lapnál is dolgozgatva kereste meg mindennapi kenyerét a szűk anyagi viszonyok között élő szabadsághős. Később igazgatója lett a gazdák és iparosok hitelszövetkezete debreczeni és vidéki fiókjának. De ez a vállalkozása nagy kudarcocsal végződött és a törvényszék büntető bírósága elibe került, amely az üzlet alkalmazottait elítélte. A megfelelbeztet itélet azonban még mindig nem emelkedett jogerőre. Az öreg ur, a kinek igen zaklatott változatos élete volt (résztvevett az orosz-török háboruban is) mióta Czegléden alapított magának új otthonát, — tevékeny részt vett az ottani társadalmi életben. Halála Czegléden általános részvételt keltett. Csutak Kálmán ezredes, mivel szeméin nagyon elgyengülték, a szabadságharcz élményeit tollba mondta Mészáros Lajos czeglédi földbirtokosnak azzal a kikötéssel, hogy a művet csak halála után bocsássák nyilvánosságra. Mészáros Lajos most sajtó alá rendezi a munkát, a mely igen sok érdekes és eddig még ismeretlen részleteket tartalmaz az elmúlt nagy időről.

— **Helyreigazítás.** A város uri bandériumának névsorát közölve annak egyik tagjáról, Sesztina Jenő urról azt irtuk, hogy „nagybirtokos.” Sesztina ur kívánságára ezt a csekély tévedésünket ezennel helyreigazítjuk s szívesen tudomásul

vesszük, hogy ő vaskereskedő és nem birtokos.

— **Halálozás.** Mint már szombaton röviden jelentettük, az István-malom főgépésze Kronauer Gyula váratlanul meghalt. Kronauernek reggel még semmi baja sem volt. Lakásáról rendes időben ment ki a malomba s végezte rendes teendőit. Tizenkét óra felé a munkások között volt, midőn hirtelen rosszul lett s eszméletlenül terült el a földön. Bruckner Ernő dr. azonnal odahívták, de már nem segíthették, mert Kronauert szívzselhűdés érte, mely rögtöni halált okozott. Az elhunytat a közkörház halottas kamrájába szállították. Kronauer 1875. óta volt az „István” malom szolgálatában. Pontos, munkaszerető ember volt s felebbvalói tisztelétét és becsülését vívta ki. Kronauer családát nem hagyott maga után, neje két évvel ezelőtt hunyt el Mehádiában, hol gyógykezeltetni akarta magát. Kronauert ma délután 5 órakor temetik.

— **Gyászjelentés.** Beküldték hozzánk a következő gyászjelentést: Özv. Kardos Istvánné, született Gyulay Zsuzsánna, mint anya; Róza, Albert és Eszter özv. Kegyes Lászlóné, mint testvérek; az összes rokonság nevében is a legmélyebb fájdalommal tudják a feledhetlen kedves jó gyermeknek, testvérnek s rokonnak özv. Büdy Kálmánné szül. Kardos Emilia asszonynak folyó évi márczius hó 29-ikén délelőtt fél 11 órakor, életének 54-ik, özvegyiségének 3-dik évében, hosszasan szenvedés után történt esendes elhunytát. Kedves halottunk földi részei folyó hó 31-kén délután 3 órakor fognak, az ev. ref. egyház szertartása szerint — Csapó-utca 329-dik számú házunknál — tartandó rövid ima után a Kossuth-utcai sírkertben lévő családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni. Végtisztességtételére rokonainkat, ösmertőseinket bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1896. Márczius 29. Béke lengjen hamvai felett!

— **A „Debreczeni Hírlap”** nagyvási hóbertban silylő szerkesztője lapjának szombati számában ismét egy „konstatálással” hozzá illő módon személyeskedik a mult heti egyetemi vitában megjelent egyik cikkünk írója ellen. A kérdéses cikk szerzője fölül áll azon, hogy a „D. H.” szerkesztőjével magát összemérje és nem teszi meg neki azt a szíveséget, hogy vele személyeskedjék.

— **Uj menetrend a kisvasuton.** A helyi vasut téli menetrendjét ápril 15-én cseréli fel a tavasziival. Ápril 15-től ugyanis a vonatok reggel, 6 órától esti 10 óráig közlekednek, míg a nyári menetrend május 15-én lép érvénybe, amikor reggel 6 órától esti 11 óráig lesz közlekedés a helyi vasut vonalain.

Legujabb.

A postatakarékpénztár jubileuma.

Budapest, márczius 30. A király a postatakarékpénztár 10 éves jubileuma alkalmából Hollán Sándor miniszteri tanácsos, postaigazgatónak a Lipót-rend középkeresztjét, Baross Gézának a Ferencz József-rend középkeresztjét és Kaczér Nándornak a királyi tanácsosi címet adományozta.

Hubert-Fehérváry ügy.

Budapest, márcz. 30. Hubert nyugalmozott tábornok Bartók Lajos és Tóth Ernő képviselőkkel kihívatta Fehérváryt. Az ügyet lovagias uton elintézték.

Vörös kakas.

Budapest, márczius 30. Bődd, Abauj-tornamegyei község teljesen leégett; templom, iskola, 45 lakóház, teméntelen csűr és sok gazdasági épület elpusztult.

Debreczen és Hajdumegye mezőgazdasága.

— Ahogy a kiállításon be lesz mutatva. —

Azon a 41 négyszög mért földnyi területen, ahol fekszik Debreczen az ő tölgyes erdeivel, akácok alatt hűsülő fehér tanyáktól tarkított pusztáival, délibábs Hortobágyával, Hajdúvármegye Boeszkai alapította népes városaival, Szabolostól, Bihartól örökölt szántó-vető községekkel, — végig kalauzolta tegnap a debreczeni újságírókat másfél óra alatt a leg-szeretettelőbb gazdasági tanintézet igazgató — Szücs Mihály.

Megmutogatta nekünk a két testvér-törvényhatóság extractumát, a comprimált Debreczent és Hajdúvármegyét. Láttuk a mezei gazdálkodás terményeit válogatott szép példányokban; a változatos talaj réteges mintáit üveghengerekben, a termés, művelési ágak, népesedés, művelés alatt álló területek, meteorologiai viszonyok halmaz számadatait, egymáshoz való viszonyukban, egymásra való hatásukban feltüntetve térképek és táblázatok által; a tanyai és pusztai életet művészi kivitelű olajfestményekben és azokat a foglalkozásokat kicsinyített hü mintákban, a melyekkel a debreczeni és hajdumegyei nép tulnyomó nagy része kenyerét keresi, jövedelmét szerzi.

Laikus szemlélőnek is érdekes, tetszetős gyűjtemény ez. A ki pedig tudományos szemüvegen keresztül nézi a változatos, gazdag csoportot, mindjárt észre veszi, hogy mennyire tervszerűen, milyen gondos szakértelemmel van összeállítva.

Külön rendezte Szücs Mihály Debreczen város, külön Hajdúvármegye kiállítását, amely ideiglenesen a Komáromy háznál van elhelyezve. Innen küldik fel két vagonban már a jövő héten, hogy gyönyörködtetésére szolgáljon a kiállítást néző közönségnek és dícséretére a két testvér törvényhatóságnak.

Debreczen város mezőgazdasági kiállításának legbecesebb és legszebb részét, az a husz olajfetesű kép alkotja, amely a hortobágyi és a debreczeni tanyai életet tünteti fel a legjellemzőbb sajátjaival. Szücs Mihály válogatta ki a képek tárgyait, amelyeket aztán lovag Chylinszky György lefényképezett, Rajzó Miklós ez a tehetséges festőművész pedig olajba festett. Ez a képgyűjtemény — azt hisszük páratlan lesz a maga nemében — Hire már is megelőzte a fővárosban.

Egyik legsikerültebb kép „Sik a pusztán, se halma, se erdeje” nevet viseli. A képen tulajdonképen semmi más nincs, mint egy nagy darab zöldelő mező és a felett a tiszta átlátszó kék ég, mely egy rezgő fehér csikkal olvad össze a sik földdel. Mégis mélységes poesis megkapó hangulat ömlik el a képen, az a titkos büverejü szépsége a pusztának, amely Petőfi lantját is dalra készítette. Virtuóz ecsettel oldotta meg a művész ezen a képen nehéz feladatát: a délibáb megfestését. A messze távolban gémes kut elmosódó körvonalai látszanak; azontul szinte vibrál a levegő; sötéten kéklő faszorok vízben uszni látszanak és az átizzott levegő tündéri játéka magasra emeli fel a szemmel alig látható Szent-Margita-pusztai tornyot.

A kép kinn készült a pusztán — eredeti délibáb után.

Érdekes romantika fűződik ahhoz a fehér falu nádfedelű pásztor tanyához, amelynél öreg juhász legelteti zsiros gyapjas juhnyáját.

A kis házikónak minden esztendőben nagy uri vendégei kerülnek néhány napra. Az öreg pásztor leánya és veje, aki magas hivatalt visel az államnál Nándori bácsi, így hívják az öregot, valamikor, régen, még a

Rádai korszakban bajba keveredett. Gyámol nélkül maradt szép és kedves kis leánykáját egy alföldi gyógyszerész örökbe fogadta, felneveltette s azután férjhez adta. A pásztor kis leánykájából azóta Nagyságos urnak a felesége lett, de a gyermeki szeretet minden évben visszavezeti néhány napra férjével együtt édes apjához, aki most egyike a legjobb és legtekintélyesebb pásztoembereknek a Hortobágyon.

A többi képek a hortobágyi csárdát és hidat, az ohati majorságot, a mátai állatkórodákat, a gulya itatást, a legelésző gulyákat, a törzs ménes egyik megyszin-pej remek tagját, egy hatalmas bikát a törzsgulyából, az ötös fogatot, a bika-gulyát (olyan élethűséggel, hogy Keszei János mindegyik kormos állatról megmondta, hogy kié), a törzs-gulyát, Hüse tanyáját az 50 év óta pásztozkodó Hüse Jánossal, a hármashalmi pásztor tanyát a vasalóval, a magyar kosnyáját a nyirő hodájjal, Balogh Péter ebesi tanyáját két oldalról ábrázolják.

A legsikerültebb képek közé tartozik egy szép részlet a Hortobágy vizével. Háttérben a vasuti hidon épen akkor robog el a vonat. A víz tulsó oldalán füzesek aljában zugó nádas, elől sertésnyáj turkál a szikes parton, míg a víz kéklő sima tükrében uszkáló libasereg fehérlik.

A mezőgazdasági termények mintái képezik a két kiállítás másik nagyobb részét. Gabonafélék, kereskedelmi növények, összepréselt széna és takarmány csomók, egyéb mezőgazdasági magvak, növények váltakoznak a gyűjteményben.

A kiállítás szemléltető és magyarázó kiegészítését képezik a méteres üveghengerekbe fölvetett talajminták a város és megye különböző részeiből, — a statisztikai és grafikai táblák, térképek, a melyeket Szücs Mihály utmutatása szerint Kleinfeller Károly rajzolt, valamint a mezőgazdaságban használt hetes lóra felszerelt szekerek, talyigák, gépek, háziipari cikkek, a pásztoéletben divó szélfogók, szárnyékok és kunyhók kicsinyített hü utánzatai.

A gazdasági termények egyes városi és megyei gazdáktól kerültek ki. Szoboszló különösen kitett magáért.

A gazdasági és földmives iskola külön állit ki, a súlyt főként tudományos szempontokra fektetvén.

Szépen lesz képviselve Steinfeld Mihály macsi uradalma, mely terményeken kívül terveket és a gazdasági épületekről modelleket állit ki.

Debreczen város és Hajdúvármegye községei viselték a kiállítás 4000 frtra tehető költségeit. De hogy ennyi mindenféle összegyűlt és ilyen változatos, beszédes módon jelenhetik meg városunk és mezőgazdasága a kiállításon, az főként Szücs Mihály fáradságtalan buzgalmáig köszönhető.

Távira tok.

— A Debreczeni Ellenőr saját tudósítójától. —

Zavargás egy munkásgyűlésen.

Budapest, márczius 30. A szociáldemokrata kőművesek vasárnap délelőttre gyűlést jelentettek be a rendőrségnél. A főkapitány azonban a gyűlést nem engedte meg, mert a napirend pontjai oly határozatlanok voltak, hogy ezeknek révén meg nem engedhető dolgot is lehetett volna tárgyalni. A gyűlést hirdetőik mindazon által igen nagy számmal gyűltek össze és gyűlésezni akartak. A helyszínén azonban megjelent Krecsányi Kálmán rendőrkapitány és felolvasta a főkapitánynak a gyűlés betiltására vonatkozó

rendeletét, a mit a munkások óriási lármával fogadtak. Egy munkást a rendőrök letartóztattak, mert erőszakoskodott. A rendőrök be akarták vinni a rendőrséghez, de a munkások utánuk mentek és ki akarták szabadítani társukat. A népszínháznál egész harez keletkezett a munkások és rendőrök között, míg végre a lovas rendőrök szétugrasztották a zavargókat. Ez alkalommal négy munkást letartóztattak. Ezzel a zavargásnak vége lett.

Lövöldöző suhancok.

Budapest, márczius 30. Néhány csavargó tegnap délután a Ferencz József-rakparton megtámadta és revolverlövésekkel ijesztette Ágoston Dezső betűszedőt, akinek az egyik golyó balkeze fejébe furódott. A csavargókat elfogták.

Öngyilkos debreczeni leány.

Budapest, márcz. 30. Benő Ilona 35 éves debreczeni születésű hajadon nő vasárnap délelőtt a Szép Ilona vendéglő előtt főbelölte magát. Az öngyilkosság előtt állítása szerint a forgópisztolyt csak véletlenül szült el.

Orosz bank Bulgáriában.

Budapest, márcz. 30. Legközelebb nagy orosz bankot fognak Szófiában alapítani. Ugy hallik, hogy az orosz kormány a bolgárok részéről Oroszországnak fizetendő, már néhány év óta hátralékos, megszállási hitelből 10 millió frankot fog e banknak szánni.

Hajóösszeütközés a Dunán.

Budapest, márcz. 30. Tegnap reggel 8 órakor a vámháztér közelében a Dunán a „Belgrád” és „Bau haus” nevű szerb teherszállító csavargózások összeütköztek. A rázkódás következtében az egyik hajóról a másikra átesapott egy rud és a fedélzeten — álló Matt Ede hajós mindkét szemét kiütötte. A szerencsétlen fiatal embert életveszélyes állapotban vitték a Rókusokórházba. A két hajósnak nem történt komolyabb baja. A rendőrség vizsgálatot indított, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség?

Kegyelem az emigránsoknak.

Budapest, márczius 30. Szófiából jelentik: A bolgár emigráns tiszték megkegyelmeztetésének kérdése immár el van döntve. Megbízható helyről nyert értesülés szerint a tiszték egy fokkal magasabb rangban lépnek vissza a hadseregbe, mint a minőt emigrálásuk idején viseltek.

Ferdinánd a szultánnál.

Budapest, márcz. 30. Konstantinápolyból távirják: A bolgár fejedelemnek konstantinápolyi tartózkodásáról jelentik a „Kel.Ert”-nek: Török körökben nem kis feltűnést keltett, hogy a bolgár fejedelem sokkal nagyobb diszszel és kitüntetésekkel fogadták, mint hasonló alkalmakkor az egyiptomi kedivét. A pályaudvarról a Jildisz palotáig 4 lovas diszhinton ment és az egész utmentén csapatok voltak felállítva, a melyek katonai tisztelgessel fogadták a fejedelet. Egy tábornok és 4 őrnagy, valamennyien a szultán hadsegédei, lcháton kísérték a kocsit, utánuk pedig a császári testőrség egy lovas százada ment. A fejedelem

itt időzésének egész tartamára a szultán különös kedveltjét, Ahmed Ali basát rendelték melléje szolgálattételre. A nagyhéten a fejedelmet, ki mint katolikus diszebédekre nem fogadhat el meghívást, kirándul majd Konstantinápoly környékére és meglátogatja a hercegszigeteket, a Boszporust, az édes vizeket, a hecskei császári porcelángyárat, esetleg elmegy Brüsszába és Izmidbe is. A mai napon a fejedelem misét hallgatott a bolgár templomban s azután meglátogatta a bolgár iskolát és papnevelő intézetet.

S z i n h á z.

(P.) Szombaton Margó Zelma bucsuzott el tőlünk a „Három Kázmér“ című bohózat Ellen Bleek szerepében. A szép számu közönség zajosan tüntetett a bucsuzó művész mellett s igaz szeretetének számos virág és koszorú, valamint egy remek ezüst koszoru átadásával adta tanujelét, az egyik koszorun egy ruhára való gyönyörű selyem s övet is volt. Bizonyára megértette ebből a kedves művész, hogy itt szeretve volt s az egyik szalag feliratából: „viszontlátásra“ megérthette, hogy mi e bucsuzást csak ideiglenesnek tekintjük.

Az ovatióból kijutott Tiszaynénak is (Margit), ki pompás alakításban mutatta be a szerelmes leányt s a féltékeny feleséget.

Nyilassy (Gelb Salamon) hatalmas komikumával falrengető kacagást idézett elő, mindannyiszor sok tapsot és kihívást kapott.

Kitűnően megállották helyüket a többiek is, u. m. Krémer (Kalocsay Kázmér) Rózsahegy (Pista), Lubrincz (Fehérné), ifj. Német (John Sack) stb.

Tegnap, vasárnap ismét többen bucsuztak művészeink közül. Ez alkalommal a „Holtomiglan“ című színmű került színre zsfolt ház előtt, kitűnő előadásban.

Csorny Berta (Irma) a tőle megszokott művészettel játszott. Kilépésekor a közönség általános éljenzése között egy nagy babérkoszorút — melyen egy ruhára való selyem szövet volt — eresztettek le a zsinórpadról, szalagján: „Csorny Bertának — Debreczeni tisztelői“ felirattal. A zenekarból pedig egy remek kivitelű ezüst koszorút adtak fel: „Debreczen szab. kir. város közönsége Csorny Bertának“ felirással. Ugyaninnen adtak fel két remek állványt, egyik gr. Bethlen Sára és gr. Kornizsné ajándéka, másikat Wolfné Szikszay Margit urnő többek nevében adta.

Kitüntette a közönség Tiszayné Ellinger Ilonát is, kinek szintén remek virágokért nyújtották át. Továbbá Krémert, kinek a zsinórpadról egy szép babérkoszorút eresztettek le értékes emléktárggyal.

Szóval ez az est is a kitüntetések zajos estéje volt. Jól esik konstatálnunk, hogy mindhárom kitüntetett nagyon megérdemelte a szeretetet, melylyel a közönség elhalmozta, mert sok feledhetetlen kedves emlékü órát köszönhetünk az ő mesterkéletlen igazi művészetüknek.

Ime fényes czáfolata ez az est is annak a felőlünk világgá bocsátott ferde híreknek, hogy mi nem tudunk lelkesülni az igazi érdem iránt. Hiszen a bucsuzó hét mindenik napja fényes bizonyossága annak, hogy a debreczeni közönség tud hevülni, tud lelkesülni, csak meg kell az utat találni az ő szívéhez; az érdem itt mindenkor elismerésre talál. Talmi nagyságok nekünk nem kellenek, az bizonyos, hanem aztán a kit megszeretünk, megvan az szeretve.

Isten áldja meg bucsuzó szeretteinket,

legyen édes emlék nekik az, a mit innen magukkal visznek!

A mai előadás különben művészi színvonalon állott s a közönség minden lépten zajos kifejezést adott megelégedésének.

Irodalom.

Modern kritika.

Irtá: Roboz Andor.

Magyarországon nagyon elszaporodtak a tárcza-novellák. Évek óta dominálnak az irodalomban és elnyomtak minden komolyabb és mélyebb műfajt. A regény alig-alig talál művelőre és azokon, kik ambíciójuktól sarkatva, mégis rászánják magukat valamely hosszabb lélegzetű munka megírására: nagyon is meglátszik, hogy tollukat csak apróságokon gyakorolták.

És mivel kárpótolnak iróink azon elvesztett élvezetért, melyet a belső emberbe való elmerülés okoz a gondolkozó embernek?

Ötlettel... A tárcza-novellák bátran elnevezhetők ötlet-novelláknak! Ötletet nyújtanak a felületes jellemrajzért, az alakok sablonos voltaért, a pszichologia gyarlóságáért és a kompozíció elhanyagolásaért!

Ötlet, ötlet mindenütt, mindenkor... Mintha szünni nem akaró görögtűz szikrái pattognának szemünk előtt...

Es ez ötleteken alapuló irodalmi produkcióhoz egészen hozzásimult a kritika is...

Az ötlet-novellákról ötlet-kritikák mondják el nézetüket! Kit is érdekel az, hogy valamely munkának melyek a hibái, melyek a jó oldalai, és milyen másodrangú kérdés, hogy a szereplők következtetések-e önmagukhoz, hogy cselekedeteik és jellemük közt megvan-e a pszichológiai összefüggés, hogy egyáltalában reálisak-e?

Ezen kérdések bonczolása, fejtegetése a régi iskolának való és a külföld kritikusaiknak... Nálunk a földolog az, hogy valamelyes munka megjelenésekor a propos sziporkáztassuk szellemünket.

Görögtűz és újra görögtűz, pedig a szemünk már belefáradt, pedig már meguntuk és napfényre, igazi napfényre szomjazunk, mely az igazi világlátásban mutatja be a dolgokat, megmutatja valódi nagyságukban, igazi színükben, úgy, hogy megértsük, méltányoljuk, felfogjuk...

És nagy idő óta Lázár Béla tanulmányai (A tegnap, a ma és a holnap. Grill kiadása) az elsők, melyek nem az ötlet-kritika benyomását teszik rám. Nagy idő óta az elsők, melyek valóban kritikát mondanak. Azt hiszem, hogy nagyjában a következő kijelentéssel jellemezhetem Lázár kritikái módszerét: azt a munkát igyekszik velünk megismertetni, melyről ír és nem önmagát...

Az ötlet-kritika elolvasása után a megbirált munkáról vajmi kevés fogalmunk van, de annál jobban figyelmünkbe tolnakodnak a kritizáló sajtáságos mondásai, különleges fordulatai, bizarr megjegyzései, erőszakolt hasonlatok. Lázár tanulmányait olvasva, minden érdeklődésünk a megkritizált munka felé irányul, gyönyörködünk szépségeiben, belelátunk keletkezésének rejtelmeibe, megértjük összefüggését a költő egyéniségével, tapasztalataival, hangulataival. Végig látunk a hosszú prozeszuson, mely a költő szerény tapasztalatai, ezeknek költői eszmévé való alakulása, az eszmének fejlődése és költői produktummá válása között folyik le.

Csak azután kezdünk érdeklődni az iránt, ki olyan ügyesen, annyi tudással vezetett végig az uton, melyen annyi szépség tárult fel előttünk... Csak azután adózunk elismeréssel a vezetőnek, ki művészetének és eredeti gondolkozásmódjának fényével bevilágított az ismertett munkát minden rejtett mélységébe és bevilágított a műremek szerzőjének lelkébe és megmutatta, nem csak azt, hogy milyen a költői alkotás, hanem azt is, hogy miért olyan. Lázár — mint a „Nemzet“ kritikusa, — a legifjabb kritikus-generáció tagjai közül ugyszólván az egyedüli, ki művészetét egészen komolyan veszi! A „komoly“ szót a legkomolyabb értelemben használtam. Értem alatta azt, hogy Lázár nem tartja a kritikát — sok kollegájához hasonlóan — olyan irodalmi foglalkozásnak, melyet mindenki üzhet, ki néhány verset, vagy novellát írt. A mint Lázár tanulmányai mutatják, ő a kritikust olyan írónak tartja: ki ismeretei különfélesége

és alapossága, világnézetének egysége, pszichológiai elemzés és megfigyelésének élessége tekintetében legalább is egyrangú azon szerzőkkel, kiket megítél... Irjon Lázár akár a miszticizmusról és modernségről, akár a drámáról és a modern dráma fejlődéséről és technikájáról, mindég meglátszik, hogy ugyszólván felette áll a kérdéseknek, hogy kész, határozott meggyőződéssel, kialakult nézettel, önálló és eredeti egyéni szempontokból fogott taglalásukhoz.

Mint a nagy jellemrajzó írók mindég cselekvéseikben magyarázzák meg alakjaikat és sohasem odavetett jelzőkkel, úgy Lázár sem állít szerzőinek munkáiról kijelentő formában jót vagy rosszat, hanem elébünk varázsolja szemléhetően, a mennyiben bevilágítja minden részletét, úgy, hogy kidomborodnak előttünk a jelességek és fogyatkozások és a kritikussal egyszerre mondjuk ki véleményünket. Rávezt az ítéltre. Legalább is megérteti, hogy miért gondolja ő olyannak az illető munkát. Mert nem oktrojálja ránk nézetét, csak az ő gondolkodásának sugaraival világítja be tárgyát, vagy osztozzuk a véleményében, vagy nem; de mindég megértjük. Lázár szerint például Endrődi elbeszélő költeményeiben a keresett bizarr, tárgyak dominálnak. Az én nézetem szerint az, a mit Lázár keresettségnek mond, csak Endrődi-nek a kompozíció iránt erős érzékéből fakad, melynél fogva kikerekíti meséjét. Lázár azonban meg is okolja véleményét. Endrődit költői működésének első korszakában a német romantika hatása befolyásolta. És a romantikát épen a tárgyak bizarrsága különlegessége és rendkívülisége jellemzi... Így magyarázható Lázár szerint, hogy Endrődi is a bizarr tárgyakat hajszolja. Nem fogadom el e nézetet, de megértem és nem vonhatom kétségbe Lázár egyéni szempontjából való jogosultságát...

És megteszi Lázár a kritikában, amit az ifjabb magyar elbeszélők és drámaírók elmulasztanak... A pszichologia módszerével dolgozik. Bevilágítja a kritizált munkának és szerzőnek, sőt az utóbbi korának lelkébe. Kor, költő és munka mindég egyszerre jelennek meg Lázár tanulmányaiban. Egyikből magyarázza a másikat. Ha az egyikben valami homályos, a másik kettőről igyekszik felvilágosítást kapni. Az irodalmi irányokat visszavezeti keletkezésük czéljára, így a modern beteges lírát Baudelaire. Megmutatja, hogy mint működtek közre politikai, társadalmi, vallási és bölcsészeti mozgalmak valamely új stílus, új irány létrejövésében. Semmi sem véletlen, minden csak szeme egy logikai láncznak. E bonczoló, visszaszámrazató, pszichológiai módszer legszebb példáját a „Miszticizmus és modernség“ című tanulmány mutatja be Lázár könyvében. Reakció eredménye a miszticizmus, ugyanolyan a visszahatás, mely beállott a francia forradalom után és nyomon követ minden felindulást. Gyökerei a csüggedésbe a vallási érzés ébredésében fogamzottak. Látjuk az érzés alakulását, hullámzását, elfajulását, a festészetben, regényben, drámában való különféle megnyilvánulásában.

Író és kor, kedély és a költői hangulat, éghajlat és érzés közötti összefüggést a legérdekesebben a Jacobsen-ről írt tanulmányban mutatja meg Lázár. Érdekes e tanulmány más szempontból is. Legszervehetőbben tünteti fel, hogy mint simul Lázár egyéni stílusa a tárgyhoz, melylyel foglalkozik. A jelzők, melyekkel Jacobsen leírását, hangulatfestéseit jellemzi, épp olyan sajátosok sejtelmes érzéseket, misztikus hangulatokat keltők, épp olyan színesek, mint a „Lyhne Miklós“ írójaé.

Lázár stílusa különben egészen egyéni. Mondatai kereknek, jól megkomponáltak. Szereti a rövid mondatokat, melyek olykor kissé meg is akasztják stílusa folyékonyságát. Például az ilyen mondatok: „Őn tudatosan tette. Őt bántotta, ő büntet.“ Keresi a különös kifejezéseket, úgy hogy néha bizarrá válik. Gyakran beszél lengő álomról, logikai kacsinásról, merő tél-tul hangulatokról, pozitív lélekről. De sohasem lapos és sohasem unalmas.

Még is látszik, hogy fiatal. Szereti megmutatni, hogy mennyit tanult és a kelletén tul sokat czítál. Könyve azonban mulattatva oktat mindvégig.

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai“ nyomda és kiadó részvénytársaság.

Felelős szerkesztő: Kenéz Ákos.

Vasuti menetrend.

— Érvényes 1895. október hó 1-től. —

Egységes vasuti idő szerint.

Debreczenből indul:

Budapest felé (gyorsvonat)	reggel 8 ó. 40 p.
Budapest—Nagyvárad felé	délután 12 ó. 36 p.
P.-Ladány—Nagyvárad felé ¹⁾	este 10 ó. 31 p.
minden kedden	délután 8 ó. 48 p.
Csak P.-Ladányig vegyes vonat.	délben 12 ó. — p.
Szatmár—M.-Sziget felé	este 8 ó. 15 p.
Szatmár—M.-Sziget felé	délután 4 ó. 07 p.
	este 8 ó. — p.
Csak Szatmárig	éjjel 3 ó. 05 p.
Miskolcz-Kassa felé	reggel 5 ó. 15 p.
Miskolcz—Kassa felé	reggel 8 ó. 25 p.
Szerencs—S.-A.-Ujhely—Kassa felé	este 8 ó. 05 p.
	délután 4 ó. 09 p.
H.-Böszörmény—Bü i- Sz.-Mihály felé	m. á. v.-től reggel 5 ó. 48 p.
	vásártérről 6 ó. 04 p.
	m. á. v.-től délután 3 ó. 57 p.
	vásártérről 4 ó. 10 p.
Füzes-Abony felé	m. á. v.-től reggel 5 ó. — p.
	vásártérről 5 ó. 13 p.
Ohat—Kócs—Polgár felé	m. á. v.-től d. u. 4 ó. 12 p.
	vásártérről 4 ó. 22 p.
Derecke-Nagy-Léta felé r. 8. ó. 35 p. és d. u. 4 ó. 17 p.	

Debreczenbe érkezik.

Budapest—Nagyvárad felől	délután 3 ó. 47 p.
" " (gyorsvonat)	este 7 ó. 09 p.
" " " " " "	éjjel 2 ó. 40 p.
Nagyvárad—P.-Ladány felől	reggel 7 ó. 41 p.
Csak P.-Ladánytól	reggel 4 ó. 55 p.
M.-Sziget—Szatmár felől	reggel 7 ó. 50 p.
" " " " " "	délután 12 ó. 16 p.
" " " " " "	este 10 ó. 16 p.
Csak Szatmártól	este 7 ó. 45 p.
Kassa-Miskolcz felől	reggel 8 ó. 07 p.
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs felől	déli 12 ó. 21 p.
Kassa-Miskolcz felől	este 7 ó. 40 p.
	vásártérről reggel 8 ó. 09 p.
B.-Szt.-Mihály—	m. á. v.-hoz 8 ó. 17 p.
H.-Böszörmény felől	vásártérről este 6 ó. 35 p.
	m. á. v.-hoz 6 ó. 44 p.
F.-Abony felől vásártérről	délután 5 ó. 21 p.
" " " " " "	m. á. v.-hoz 5 ó. 30 p.

¹⁾ P.-Ladánytól gyorsvonat.

Férfi ruhákra
Peruvian, Tricot, Doskin, brassói és gácsi
divatposztók
olcsó szabott áron kaphatók
Szabó Lajos Fiai
cégnél 254 0-9
Debreczen, Rózsátér.

Lőcse-fürdő
fenyves erdőben, 610 méter a tenger szine fölött.
Klimatikus gyógyhely és gyógyfürdő.
Nyaralóhely.
Czél szerűen berendezett
hideg- és melegvíz-gyógyintézet.
Tej- és savó-gyógyimód.
Szepesmegyében: Lőcse város határában. Vasuti állomás, posta és távirat Lőcsén. 282 3-1

Egy a kis-mester-utczában fekvő
sarokházra,

mely áll: 1 bolt helyiség, 3 szoba, 3 konyha, pincze és egyebekből. olcsó ár mellett kedvező feltételekkel sürgősen vevőt keresek.

Megvételre keresek egy jó helyt fekvő házat 3-5 szobával s legalább is 1 konyhával, esetleg 1 pinczével.

Keresek továbbá egy a **városhoz közel fekvő jó tanyájú, nagy kiterjedésű földbirtokot**

ahol esetleg sertéshizlaldát is lehet építeni.

Szintén megvételre keresek **egy nagyobb kiterjedésű**

tanyás birtokot.

Babits Sándor,

okl. jegyző ügynöki irodája.

Debreczen, Nyomatató-utca 769. szám
Saját ház. 262 3-1

A nagyérdemű hölgyközönség figyelmébe.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a t. hölgyközönséget, hogy a Kossuth-utca, Városház alatt levő jelenlegi

női kalap-üzletemben

egy dusan felszerelt

Női Confectio-raktárt

rendeztem be, még pedig a legolcsóbbtól kezdve a legfinomabbig úgy, hogy kedvező összeköttetésem folytán a legmagasabb igényeknek is megfelelhettek.

Raktáromra folyton érkeznek a legújabb divatu darabok, Gallérban, Jaketben és tavaszi felöltőkben a legjutányosabb árakban és a legszolidabb kiszolgálás mellett. Szíves partfogásért esedezik

Emerich Arnoldné

nődivat-árusné.

Megrendeléseket mérték után a legpontosabban eszközölök. 258 2-2

Keil Alajos-féle PADLÓZAT-FÉNYMÁZ

(GLASUR)

legkitünőbb mázó-szer puha padló számára.

1 nagy palack ára 1.35 kr. — 1 kis palack ára 68 kr.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 60 kr.

Arany-fénymáz

képek stb. bearányozására. 1 kis palack ára 20 kr.

Fehér „Glaser“-fénymáz

Legjobb szer mozdóasztalok stb. ablakdeszkák stb. ujmani befestésére.

1 kis doboz ára 45 kr. — 1 nagy doboz ára 75 kr. 183 12-5

Mindenkor kaphatók: **Szent-Királyi Tivadar cégnél Debreczenben.**

UJDONSÁGOK

Női divatszövetekben
Legújabb diszekben
Mosó-árakban
Napernyőkben
nagy választékban s legolcsóbban kaphatók

Szabó Lajos fiai cégnél

Debreczen, Rózsátér. 268 0-4

Mintákat házhoz készséggel küldünk.

Kiadó lakások.

A Kisvárad-utczai 2094. sorszámu új háznál a földszinten

egy utczai nagyobb lakosztály és egy kisebb udvari lakás,

az emeleten pedig két udvari szoba, előszoba, konyha, kamara és egyéb mellék helyi ékekből álló lakás 1896. május 1-ső napjától kezdve kiadó.

Az udvarban jó ivóvíz, a lakásokban pedig vízvezeték áll a bérlők rendelkezésére.

Értekezhetni a házmesterrel.

270 3-8

Üveg-,
porcellán-, lámpa-
és háztartási cikkek,
china-ezüst-,
bronz-, majolika-,
disz- és ajándéktárgyakat
nagy választékban
legjutányosabb gyári árak mellett
ajánl
Kaszanyitzky Endre.
Árjegyzékek kívánatra bérmentve. 199-50-12